

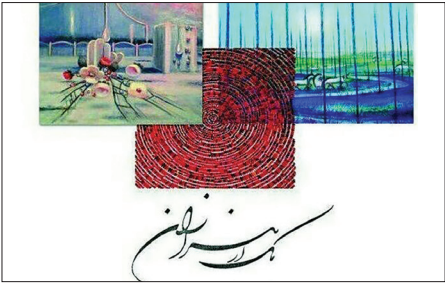
نمایشگاه نقاشی مجتبی تاجیک در گالری اثر

نمایشگاه نقاشی مجتبی تاجیک با عنوان تن-ها از ۱۷ آذر تا ۸ دی در گالری اثر واقع در خیابان ایرانشهر، کوی برفروشان، شماره ۱۶، روبه‌روی خانه هنرمندان برپاست. در این مجموعه هنرمند از جعبه‌های آشنایش خارج شده و مفهوم تنهایی را با زبان دیداری خود روی دیوارهای سرد و سیمانی به تصویر کشیده است.

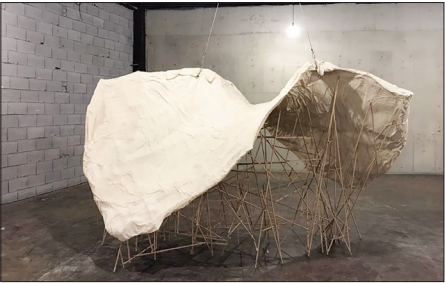
افتتاح نگارخانه «الهی» و نمایشگاه «یکی از هزاران»

نمایشگاه نقاشی «یکی از هزاران» با حضور آثار سه تن از نقاشان برتر و معاصر کشور گشایش یافت. این نمایشگاه هم‌زمان با افتتاح نگارخانه «الهی» مربوط به هنرمند مجسمه‌سازی کشور «نادره حکیم الهی» افتتاح شده است. علاقه‌مندان برای بازدید از این نمایشگاه می‌توانند از ۱۷ تا ۲۸ آذرماه نگارخانه «الهی» مراجعه کنند.

نمایشگاه چیدمان آثار در گالری سهراب

چیدمان آثاری با عنوان «نورو وایرمنت» با نمایش آثاری از امین شجاعی از ۱۰ تا ۲۷ آذرماه در گالری سهراب برپاست. این مجموعه آثار از واکنش هنرمند به نبود حسگرهای ارتباطی میان انسان و طبیعت شکل گرفته است؛ حسگرهایی که باپایش لحظه‌ای طبیعت و تبدیل اطلاعات به آمارهای پارامتریک بتواند مبنایی برای تصمیم‌گیری ایجاد کند.

نمایشگاه عکس انجمن عکاسان سینمای ایران در خانه هنرمندان

نمایشگاه عکس انجمن عکاسان سینمای ایران، انجمن صنفی عکاسان مطبوعاتی ایران، انجمن عکاسان تبلیغاتی و صنعتی ایران، انجمن عکاسی میراث فرهنگی، انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس و انجمن عکاسان خانه تئاتر و نمایشگاه عکس استان‌های خراسان و آذربایجان غربی از ۱۵ آذرماه آغاز شده و تا ۲۵ آذرماه در خانه هنرمندان ایران ادامه خواهد داشت.

گفت‌وگو با عباس رحیمی، خالق شیوه نگارینه خط

نگارینه خط، تناسب هارمونیک بین هنر خط و نگارگری است

پژمان دادخواه

پژوهشگر هنر

هنر خوشنویسی سرآمد هنرهای ایرانی اسلامی است که همواره درگذر زمان تحول یافته و شاهد آفرینش شیوه‌های جدید و والایی بوده است. نگارینه خط نیز یکی از شیوه‌های بدیع و خلاقانه است که با همگامی شعر، خوشنویسی و فرم نگارگری پدید می‌آید. استاد عباس رحیمی از خوشنویسان باتجربه است که پس از سال‌ها ممارست و مطالعه در این زمینه به این شیوه هنری یعنی نگارینه خط دست یافته است. برای اطلاعات بیشتر درباره نگارینه خط با این هنرمند به گفت‌وگو پرداختیم.

۱۱۱

❧ **سال‌هاست در حوزه خوشنویسی مشغول فعالیت، ممارست و ادامه راه هستید. چه عواملی سبب علاقه شما به خوشنویسی و قرارگیری در این وادی شد؟**

اصولا خط در خانواده ما موروثی است. به یاد دارم که مرحوم پدرم با آنکه سواد بالایی کلاسیک نداشت، زمانی که مشغول نوشتن نامه یا یادداشت و مطلبی بود، من با تشنگی و شور و شوق خاصی کنارش می‌نشستم و به خط او فارغ از محتوای مطالب نگاه می‌کردم. از طرف مادری هم پدر جدم ملائقی نبئی با تخلص «احقر» از شعرا و خوشنویسان بنام خمسه بود که از استاد‌های بزرگ قدیم محسوب می‌شد. از ایشان پنج جلد قرآن با خط و تذهیب خودشان و چند دیوان شعر به زبان‌های ترکی و فارسی به یادگار مانده است. طبیعی است که من با علاقه خاصی این هنر اصیل ایرانی را دنبال کنم، ضمن اینکه از همان کلاس اول ابتدایی مشق‌هایم به‌عنوان الگو به هم‌شاگردی‌هایم ارائه می‌شد و همین تشویق معلمان عزیز هم تأثیر ویژه‌ای در ترغیب من به سمت فراگیری هنر خط داشت.

❧ **شما در زمینه هنر خوشنویسی شیوه‌ای را به نام نگارینه خط ابداع کردید. ابتدا دلیل این نامگذاری را ذکر کنید. در ادامه بفرمایید ویژگی‌های این شیوه که آن را به صورت هنری ممتاز و مجزا بدل ساخته، چیست؟**

شیوه نگارینه خط تلفیقی از دو هنر نگارگری و خط است و سعی در برقراری ارتباطی متناسب و هارمونیک بین این دو هنر ایرانی دارد. در گام بعدی، این شیوه با تأکید بر حفظ اصالت و درستی خط و با الهام از نگارگری ایرانی، در پی ایجاد ارتباطی بصری با حس زیبایی‌شناسی انسان‌ها فارغ از ملیت، نژاد، سن، زبان و مذهب است، پیوندی که در نگاه اول با جذابیت رنگ‌های متنوع و با تأکید بر هارمونی رنگ‌ها و زیبایی کمپوزیسیون برقرار شده و آن‌گاه او را به وادی دیگری به نام خط رهنمون می‌شود. در این طی طریق با نگاهی عمیق‌تر به اثر، مخاطب به دنیای

خلق اثر یک پدیده درونی است، هنر خلاقانه، بی‌توجه به عادات و تکرار مکررات، خود را به مسیر تکاملی پیوند زده و به خلاقیت فطری خود امکان بروز و ظهور می‌دهد. انجام کار هنری، پاسخی به ندای درونی است، اما نگاه‌های مشتاقانه مخاطبان و اهل هنر به آثار نگارینه خط، نمود بیرونی ضرورت کار نو و انگیزه‌ساز ادامه کار است و پرهیز از تکرار در هنر را تأیید می‌کند

❧ **در گذشته بین هنر خوشنویسی به‌عنوان ارتباط و پیوند عمیقی وجود داشت و تذهیب نفس و وارستگی از ویژگی‌های یک هنرمند بود. آیا امروزه این پیوند دیده می‌شود؟ به نظر شما وجود این رابطه در خلق اثر هنری ماندگار و موفق چقدر تأثیرگذار است؟**

اینکه آثار به‌جامانده از اسطوره‌های خط

ایرانی درویش عبدالمجید طالقانی نابغه عرصه شکست‌نویسی، میرعماد حسنی، غلامرضا کلهر و میرزاغلامرضا اصفهانی و سایر نوابغ خط نستعلیق همچنان دلنشین و حتی در بسیاری موارد غیرقابل تکرارند، حاصل همان وارستگی‌ها و آذگی‌ها و ترکیه‌نفس‌ها و ریاضت‌هاست که مصداق مصرع معروف «که صفای خط از صفای دلست» و همین‌طور سعدی شیراز که می‌فرماید: «در این معنی سخن باید که جز سعدی نیاراید / که هرچه از جان برون آید نشیند لاجرم بر دل»، طبیعی است تمام آثاری که در خلق آنها از ابزار و ادوات و کامپیوتر و تکنیک استفاده شده، آن تأثیرگذاری را نخواهند داشت.

❧ **به نظر شما چه ویژگی‌ها و مولفه‌هایی یک اثر هنری را ماندگار می‌کند؟**

با این باور که نوآوری و خلاقیت در ذات همه انسان‌ها هست، اما معتقدم هر حرکت نویی در عرصه هنر، نوآوری نیست و ماندگار نخواهد شد، مگر اینکه ریشه آن از هنر اصیل سرپا شده باشد. خلق اثر هنری حال خاص می‌طلبد، در وادی پاک هنر خوشنویسی، زیباترین اشعار، جملات و متون کتب آسمانی و نام‌های پرچرال خداوند تحریر می‌شود. خلق آثار در نگارینه خط فارغ از فضای معنوی خوشنویسی، مبتنی‌بر آزادی عمل و بداهه‌نویسی است. استفاده هم‌زمان از دانگ‌های قلم از غبار تا جلی در قالب یک اثر یا ده‌ها مرکب رنگی و تصمیم‌گیری در مورد انتخاب اندازه قلم و رنگ در کسری از زمان صورت می‌پذیرد. بنابراین خلق آثار نیازمند رهایی کامل روحی است، جایی که تصمیم‌گیرنده اصلی، نه عقل بلکه احساس است.

❧ **در آثار نگارینه خط شعر شعرای ایرانی از گذشته تا دوران معاصر دیده می‌شود. علت این تنوع در انتخاب اشعار چیست؟ طبیعتاً هنرمند فرزند زمان خویش است و نه تنها ضرورت‌های فرهنگی، اجتماعی و هنری عصر خود را در یافته، بلکه تلاش می‌کند گامی فراتر از زمان خود برداشته و رسالتش را انجام دهد، اما انگیزه او از درون و ذات او سرچشمه می‌گیرد. شعرای گذشته ما، تاریخ، زمان، و مرزها را با نبوغ خود به تسخیر درآورده‌اند، اما شعرای معاصر ما هم با کلماتی از جنس زمان و با دغدغه‌های زمان حال، فارغ و رها از قید و بندهای وزن و قافیه، خود را با جوانان پیوند داده‌اند که جزء عزیزترین و شاید مهم‌ترین مخاطبان نگارینه خط هستند و خواهند بود.**

❧ **همچنین بین اشعار و نوشته‌ها و فرم نقاشی شده ارتباط وجود دارد. به‌عنوان مثال در جایی که اشعار شاملو بیان می‌شود، در فرم هم به سمت شیوه‌های امروزی پیش رفته‌اید. دلیل این انتخاب را بفرمایید.**

همان‌طور که خودتان در سوال اشاره فرمودید، هماهنگی فرم و محتوا بود که جزء مهم‌ترین عوامل در موفقیت یک اثر هنری است.

❧ **معمولاً خلق این گونه آثار در چه فضایی پدید می‌آید؟ خلق اثر یک پدیده درونی است، هنر خلاقانه، بی‌توجه به عادات و تکرار مکررات، خود را به مسیر تکاملی پیوند زده و به خلاقیت**

فطری خود امکان بروز و ظهور می‌دهد. انجام کار هنری، پاسخی به ندای درونی است، اما نگاه‌های مشتاقانه مخاطبان و اهل هنر به آثار نگارینه خط، نمود بیرونی ضرورت کار نو و انگیزه‌ساز ادامه کار است و پرهیز از تکرار در هنر را تأیید می‌کند.

❧ **تفاوت خوشنویسی و نقاشیخط از نظر شما چیست؟ آیا هنرمند در این دو مقوله احساس روحانی مشترکی را تجربه می‌کند؟ تاریخچه نقاشیخط به زمان‌های دور برمی‌گردد که خطاط برای تفنن و استراحت و حتی در زمان تمرینات به ترکیباتی دست می‌یافت که خود هنرمند را راضی می‌کرد. از همان ادوار گذشته جلوه‌های بصری زیبایی از خطاشی با خط‌نقاشی مانند متعکس‌نویسی، خط مسلسل، رنگه‌نویسی و خط تومان و... بجا مانده، اما به هر حال نقاشیخط سنت‌شکنی تلقی می‌شود و مهم‌ترین تفاوت این دو در فرم و محتواست. وظیفه اصلی خط سنتی فارغ از زیبایی، رساندن معنا و مفهوم نوشته به مخاطب است و حال اینکه نقاشیخط وظیفه اول خود را نمایش زیبایی‌های کلمات می‌داند نه معنی آنها و حتی امروزه بسیاری از هنرمندان این عرصه معتقدند استفاده از کلمات واقعی هم قابل قبول نیست و همین که بیننده برداشت انتزاعی از خط داشته باشد، کافی است. بنابراین با ساده‌سازی و دفرماسیون و اغراق در ابعاد حروف اشکالی برای تبلیغ و زیبایی خلق کردند.**

❧ **شما در حوزه ورزش هم دارای درجات عالی هستید. آموزه‌های اخلاقی و جوانمردی یک ورزشکار بر رشد و اعتلای هنر شما چه تأثیری داشته است؟**

در تمرینات هنرهای رزمی و با عمل به آموزه‌های دینی آموخته‌ام که در زمان حال و در «آن» زندگی کنم؛ زندگی هنرمند هم، «زمان حال» است، او هر لحظه رشد می‌کند و در «آنی» دنیای اطرافش را به‌سرعت رصد کرده و تأثیر گرفته و آن را در هنرش بازتابی ملموس می‌دهد. هنرمندی که فردایش با امروز تفاوتی نکرده باشد به دام تکرار خود مبتلا خواهد شد. تعریف من از هنر انجام یک حرکت حسی با بالاترین کیفیت و تسلط و در نهایت زیبایی است. در هنرهای رزمی و همین‌طور هنر خطاطی، هنرجوی مستعد با تکیه بر تمرینات عقلانی مداوم و بی‌وقفه، حرکات و تکنیک‌ها را تبدیل به یک عادت حسی می‌کند که دیگر ورای عقل است. هر هنری در این سطح هنر ناب و آسمانی است.

❧ **ارتباط اقتصاد هنر و این گونه آثار را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ به‌ویژه اینکه در سال‌های اخیر اقبال فراوانی به خرید آثار جدید در حوزه خوشنویسی صورت گرفته است.**

نگارینه خط یا هر هنری که ریشه در هنرهای اصیل ایرانی و اسلامی دارد را می‌توان در یک اقتصاد سالم و به دور از تبعیضات بانددی، گروهی و صنفی و البته با نحوه معرفی کامل و ارائه درست و مدیریت و بازاریابی صحیح به‌عنوان یک منبع بی‌پایان ذخیره عظیم ارزی تلقی کرد که با صنعت نفت ما رقابت خواهد کرد و البته این مشروط بر برداشتن موانع و توسعه و تبلیغ صنعت گردشگری است.